

Dnr: 2019/20

Justitieutskottet

SVERIGES RIKSDAG

100 12 Stockholm

YTTRANDE ÖVER FÖRLÄNGNING AV FÖRESLAGNA TIDSGRÄNSER FÖR HÄKTNING

Civil Rights Defenders välkomnar att Justitieutskottet valt att inhämta yttranden över promemorian Förlängning av föreslagna tidsgränser för häktning. Civil Rights Defenders har granskat utredningens förslag och bakomliggande resonemang utifrån Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga fri- och rättigheter och inkommer med nedanstående synpunkter på justitieutskottets förslag.

Angående häktetid

Sammanfattningsvis har Civil Rights Defenders inga synpunkter på om häktetiden blir 9 månader istället för 6 för vuxna, men anser att alternativ till häkten alltid måste premieras. Civil Rights Defenders anser dock att det är av största vikt att en borte tidsgräns för häkte införs.

Civil Rights Defenders har mottagit ett stort antal brev från enskilda som varit häktade och även träffat intagna som vittnar om att ovissheten om hur länge de ska vara häktade gör att de mår väldigt dåligt. Som utredningen själv konstaterar (sid 112) har en person med depression eller ångestillstånd nedsatt förmåga att delta i förhör, läsa förundersökning, konferera med advokat och uppträda i domstol. Långa häktetider med isolering kan således även medföra rättssäkerhetsproblem. Här bör även

understrykas det faktum att Sverige har mottagit kritik för att vi inte har några bortre tidsgränser för häktning.¹

Civil Rights Defenders kan mot bakgrund av ovan nämnda skäl således tillstyrka att en tidsgräns om 9 månader ska införas i lag. Vi anser dock att undantag från detta endast ska få gälla ytterligare högst 6 månader och då endast när fråga är om allvarlig brottslighet. Det är av yttersta vikt att förundersökningar skyndas på och att bevis kan säkras på ett bättre sätt, så att skäl för häktning inte ska finnas längre än 15 månader. Vi anser dessutom att lagstiftningen bör begränsa den maximal häktstiden ytterligare vid mindre allvarlig brottslighet. Ett system som kopplar häktningstiden till brottets allvarlighet tillämpas i andra länder, till exempel i Lettland.

Vi avstyrker dock justitieutskottets förslag att den bortre tidsgränsen för hur länge barn ska kunna vara häktade ska vara 6 månader istället för redan föreslagna 3. Med nöd tillstyrker vi förslaget att tiden för häkte får förlängas med maximalt 3 månader om detta är "absolut nödvändigt" och endast om det är fråga om allvarlig brottslighet. "Absolut nödvändigt" måste dock alltid betyda högre krav än "synnerliga skäl". Vi vill påminna om barnkonventionens stadgande i artikel 37 som säger att: "Gripande, anhållande, häktning, fängslande eller andra former av frihetsberövande av ett barn skall ske i enlighet med lag och får endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid".

Stockholm som ovan,

Annika Åkerberg
Senior jurist

annika.akerberg@civilrightsdefenders.org

¹ Se exempelvis Human Rights Committee, Concluding observations on the seventh periodic report of Sweden, 2016, para 29.